

Populiarus ciklas. mini jubiliejus

Prieš 50 metų Vilniuje pradėta vargonų koncertų tradicija spalvingiausia renginių puošte išsiskleidžia Kristupo vasaros festivalyje, Šv.Kazimiero bažnyčioje rengiamame „**Sakralinių muzikos valandų**“ cikle. Jis šiemet mini ir savo instrumento – „Oberlinger“ vargonų – dešimtmetį.

Simboliška, kad Šv.Kazimiero bažnyčioje vykiantys koncertai šiemet sulauks didelių šio vargonų ciklo bičiulių būri.

Lietuvos vargonų patriarchas ir vargonų mokyklos kūrėjas profesorius **Leopoldas Digrys** ciklą pradęs su festivalio šeimininkais – maestro **Donato Katkaus diriguojamu Vilniaus savivaldybės Šv.Kristoforo kameriniu orkestru** – parengia ypatingą programą.

Būtent L.Digrio pastangomis 2003-aisiais Šv.Kazimiero bažnyčioje sugaudė neobarokinis „Oberlinger“ firmos instrumentas, tapęs geriausiu Europos vargonininkų traukos tašku. Pats maestro vis prisėda prie jo Kristupo vasaros festivaliuose, nors vargonų muzikos ciklui jau nevadovauja – perdavė šias pareigas Vilniaus religinės muzikos centro viceprezidentei, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos vargonų ir klavėsino katedros vadovai Renatai Marcikutei Lesicur.

Prie „Oberlinger“ vargonų statybos vertingais patarimais prisidėjo ir ciklą savo pasirodymu šiemet papuošiantis garsus vokiečių vargonininkas, pedagogas bei mokslininkas Stutgarto aukštosios muzikos mokyklos profesorius **Ludgeris Lohmannas**. Tai muzikas, iš kurio trokšta mokytis geriausias Europos vargonų jaunimas: jis dėsto tarptautinėse vargonų akademijose, veda meistriskumo kursus ir dalyvauja tarptautiniuose konkursuose žintri daugelyje pasaulio šalių.

Nenuostabu, kad su L.Lohmannu kurybos belyje susidūrė net trys šiemetio festivalio dalyvės. Jo klasę stungarte baigė vargonų ciklo pažiba – viena geriausių savo kartos vargonininkių **Ulrike Theresia Wegge**, šiuo metu profesoriaujanti Graco muzikos universitete (Austrija). Ši muzikė koncertuoja ir dalyvauja profesine patirtimi su akademiniu jaunumu tiek Europoje, tiek už Atlanto.

L.Lohmannas mokė ir buvusią Šv.Kazimiero bažnyčios vargonininkę, dabat Drezdene

gyvenančią nuolatine ciklo viesnią **Ireną Budrytę**, kurios klausysimės ir šią vasarą. Pas L.Lohmanną tobulinosi **Renata Marcikute Lesicur**, grosianči cikle net du kartus. Ciklo vadovė prisitaps su chorais – **Jeilto universiteto alumnų chorą** (dirigentas Jeffrey Douma) bei **Vilniaus savivaldybės kamerinį chorą „Jauna muzika“** (vadovas Vachovas Augustinas) – parengias programą.

Chortinč muzika – viena ciklo tradicijų, pradėtų puoselėti ankstesnio jo vadovo L.Digrio, Maestro įpedinė R. Marcikute. Lesicur sumaniai išlaviuoja tarp tradicijų ir naujų idėjų. Jai pavyko pristatyti cikle ne vieną originalių instrumentų derinį, o šiemet vadovė žada nudžiugini publiką neįprastu trimio ir vargonų duetu iš Vokietijos: ciklą pajūvins vargonininko **Bernhardo Vito** ir trimtūninko **Alexandero Pfeiferio** atliekama XVII-XIX a. muzika.

Pirma kartą festivalio „Sakralinės muzikos valandose“ išgirsime ir kūrybingą italų vargonininką **Angelo Castaldo**, trūstantį daugelyje muzikos barų. Jis plačiai koncertuoja – įgrojo kelis kompaktinius diskus geriausiai Vokietijos, JAV ir Australijos vargonais, vadovauja gimtineje vargonų festivaliu, teikiiasi kaip muzikos kritikas, veda meistriskumo kursus ir dalyvauja konkursuose žintri užsienyje, yra vienas jauniausių vargonų profesorių Italijoje.

Neįprastai gausią moterų vargonininkių kompaniją šiemet festivalyje papildys ir 12-jojo tarptautinio M.K.Čurlionio vargonininkų konkurso nugalėtoja **Karolina Juodelytė**, šiuo metu studijuojanti vargonus Vokietijoje. Neblogai pažįstanti visus sostinės vargonus Karolina itin nekantriai laukia koncertų Šv.Kazimiero bažnyčioje. Pasak jos, čia stovintis instrumentas – patogiausias.

„Oberlinger“ vargonai išties universaliūs, jas galima groti viską – nuo senosios polifonijos iki šiuolaikinių autorų premjerų. Tokį muzikos spektrą apims ir šiemetio ciklo programa.

Kūrė nuo nulio

„Vargonų mokyklą Lietuvoje man teko kurti, galima sakyti, nuo nulio. Stalino laikais Konservatorijoje (dabar Lietuvos muzikos ir teatro akademija) vargonų klasė buvo uždaryta ir vėl atkurta 1962-aisiais, man grįžus į Lietuvą po mokslų Maskvoje. Tada neturėjome nė vieny veikiančių vargonų – teko iškeisti seną fortepioną į rašomojo stalo dydžio fishairmoniją. Vargonų klasė buvo tokia maža, kad per pirmąjį egzaminą joje galėjome pasodinti tik vieną žmogų – likusi komisijos dalis stovėjo: nebuvo kur pastatyti kėdžių“, – prisiminė L. Digrys.

Panašiu laiku – 1963-ųjų birželį – L.Digrio iniciatyva Vilniuje, tuometineje Pavelskių gelyje (dabar Vilniaus arkikatedra), buvo pradėti rengti vargonų muzikos koncertai. Iš pradžių juose muzikavo Šv.Kazimiero kopijojie pastatytais kilnojamaiais vokškais vargonėliais. Šie sekmadieniniai koncertai sutraukdavo tiek daug žmonių, kad vargonėlius teko perkelti į centrinę arkikatedros navą. 1969-ųjų lapkritį juos pakeitė sugaudę atstatyti didieji Vilniaus arkikatedros vargonai.

1991 m. grąžinus tikrintiesiems Šv.Kazimiero bažnyčiai, sekmadienio vagonų koncertai persikėlė čia. Iš pradžių Šv.Kazimiero bažnyčioje buvo muzikuojama amerikietiskais skaitmeniniais vargonais, o 2003-aisiais čia suskambo aštuonerius metus statytas neobarokinis „Oberlinger“ firmos instrumentas – vieni geriausių vargonų Europoje. Jų statybą parėmė Lietuvos Vyriausybė, įvairūs fondai ir organizacijos, Lietuvos ir kitų šalių žmonės.

1991-aisiais L.Digrio iniciatyva įkurtas Religinės muzikos centras kasmet Šv.Kazimiero bažnyčioje surengia daugiau kaip 60 sakralinės muzikos koncertų. Į Kristupo vasaros festivalį įsiliejęs „Sakralinės muzikos valandų“ ciklas, pratešęs 1968-aisiais L.Digrio Vilniuje pradėtų rengti tarptautinių vargonų festivalių tradiciją, tapo svarbiausiu šalies vargonų gyvenimo įvykiu. 12-tus metus ciklą remia žinomo šėvijos verslininko J.Kazicko labdaros ir paramos fondas.